

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.
 A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitlér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyom-
 dászatjában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Mártonfi Károly.

1821. okt. 30. — 1887. nov. 3.

G hó 3-án reggel szájról-szájra szállott városunkban az a gyászos és leverő hír, hogy Bács-Bodrogh vármegyének egykori főispánja, a katói jellemű hazafi, a közélet veterán harcosa, Budapesten hirtelen elhunyt. Senki sem volt elkészülve a szikár, erős idegzetű és mindenek fölött mértékletes embernek ily korai vesztére. Eppen azért elnémult a pártszenvédély és minden ajkon csak a sajnálat, a részvét nyilatkozata talált visszhangot.

A boldogult megyénk azon kevés jeleseihez tartozott, akiknek élete egy zivataros félszázadon keresztül legtöbbször a köztér szerepelt és a velünk született emberi gyengeségeket leszámítva, csakugyan megérdemli, hogy sírjánál, mint a túlvilág kuleslyukánál, élénk idézzük az ő nemes alakját. aranytisza jellemét, önzetlen hazaszeretetét.

Mint megyénknek szülötte, a petrováci jegyző fia, a gimnázium alsó osztályait Verbászon, az 5. 6. osztályt Szarvason, a többi Pozsonyban az ev. licumon befejezve, Pápán két év alatt elvégezte a jogot és mint tetterős fiatal ember, Greguss Ede, jó hírű apatini kincstári ügyész, oldala mellett gyakornokoskodott. Majd 1843-ban Pesten ügyvédi oklevelet nyert és Zomborban nyitott irodát. Azonban a vármegye közönsége csakhamar fölismerte benne a jeles tehetséget és az akkori alsó járásban alszolgabírónak választotta. Ugyanis 1848 előtt a vármegye csak öt járásra volt fölosztva, ugyancsak: felső, közép, alsó, tiszai és telecskai járásokra. Ezek mindegyike ismét három kerületre volt fölosztva, melyeknek közigazgatása élen a főszolgabíró állott, de a törvénykezést kerületenként az alszolgabírák vezették. Talán nem hagyta volna ezért oda korán hirtelen kapott ügyvédi irodáját, ha nem vonzza vala a nagyra termett fiatal embert ama kitüntető véletlen, hogy ő volt az első a vármegyében, kit az 1844-iki 5. törvények oly megtisztelően kitüntettek. Ez örökké nevezetes törvények így szól: „Az országban és kapesolt részeiben született, vagy honosított s törvényesen bevett, bármely vallású lakosoknak akár kinevezéstől, akár választástól függő, minden közhivatalokra leendő alkalmazásában az, hogy a nemesi osztályhoz nem tartoznak, akadályul nem szolgálhat.“ A jogegyenlőségnek ezen első érvényesülése vármegyénkben az ő emlékéhez van fűződve. És hogy milyen becsületes munkával járt el közbizalmas tisztben; mennyi népszerűséget szerzett magának a megyei gyűléseken, s az akkori új törvények alapján szervezett bizottsági üléseken tanúsított tevékeny részvétele: azt legtényesebben magyarázza az akkori petrováci (ma kulpini) választókerületnek egyhangú bizalma, mellyel őt az 1848-iki országgyűlésre követül küldötte, kivált miután hivatali tekintélyét még az ő-keéri tábor egybehívására vonatkozó indítványával is sikeresen tokozta.

Mint fiatal honatya munkabíró tehetsége egész erejével részt vett az országgyűlés munkálataiban s a szerencsétlen móri ütközet után szintén rászavazott Kossuthnak azon indítványára, hogy az országgyűlés a kormányval együtt Budapestről Debrecenbe teszi át székhelyét. Népképviselői hivatalához képest, Debrecenben is szorgalmas tagja volt a képviselőháznak és szintén rászavazott Kossuthnak ápril 14-én a református nagytemplomban tett ama merész indítványára, hogy „a történetekre tekintettel, el kell szakítani ama kapesot, mely hazánkat eddig az uralkodó házhoz kötötte.“ Azonban a nemzetre csakhamar ráborult a világi katasztrófa gyásznapja. A nemzet képviselői legnagyobb részben fogságba kerültek s az aradi várban éltek át ama rettenetes napot, melyen a nemzeti ügy 13 vértanúja kivégeztetett.

Az elfogottak között volt Mártonfi Károly is, ki a többiekkel együtt Pestre a „Neugebäude“-ba a mindenható Haynau elé hurcoltatott, kitől azonban diktátorsága utolsó napján kegyelmet kapott. Innen egyenesen testvérbátyjához, az akkori petrováci, jelenleg nyugalmazott kereszturi jegyzőhöz, Mártonfi Endréhez, indult s annak oldalánál húzta meg magát egész 1853-ig. Természetes, hogy mint szilenciumra kárhoztatott ügyvédet, rendkívül bántotta a meddő időtöltés; másrészt pedig az újvidéki Kreishörde jövedelmező munkával a kerületi községek számvizsgálatával, kínálta meg őt. Alig maradt más választása, mint az ajánlatot elfogadni s a multat lehetőleg feledve, a jellel föltételesen kibékülve, a jövőnek útjait egyengetni. Anniből nem is csalódott, hogy számosan, még a német Beamterek közül is biztatgatták, tenne lépéseket az ügyvédkedési engedély kinyerése végett. Hosszu és sokoldalú rábeszélések után, fölment Bécsbe br. Krausz igazságügy-miniszterhez s előadta kérelmét.

— Hát mit is vétett ön tulajdonképen? kérde a ráncos szemöldökű, de különben jószívű potentát.
 — Nem is sejtem, ekkscellenciád, mit róhatnak föl bűnömül!

Erre a miniszter asztalához ment s egy percesomót lapozgatott; egyuttal csodálkozását jelenté ki, hogy ezen akta, akár hányszor félredobja is, másnap reggelre megint legfelülre kerül, valami megfelfejthetetlen eshetőség folytán. Nem is sejtette öngyámoltósága, hogy a boszorkány szerepét a saját irodaszolgája játssza, akit Mártonfi ezen szivességre — mint maga poharak közt kedélyesen mesélgette — alkalmas nemzetközi ékesszólással rácsábított.

— Tehát ön nem tudja, miért van szilenciumban? mondá a báró. Hát nem volt ön képviselő?

- De igen!
- Nem vett részt a debreceni üléseken?
- De résztvettem!
- Nem szavazott rá a detronizációra?
- Rászavaztam.

— És ön még meri tettetni, hogy nem tudja a szilencium okát? Takarodjék!

Mártonfi, arcában a keserűség és önbizalom egyesült vonásával, meghajította magát és távozott. Már a kilincset fogta, midőn a hatalmasság utána vetette némileg megnyugtató hangon:

— Otthon majd megkapja folyamodványára a végzést.

Alig ért haza Mártonfi, megjött a várva várt engedély és ő mint ügyvéd Apatinban telepedett meg, ahol irodájának szakértelem, pontosság s előzékenység által csakhamar jó hírnevet, személyének pedig közbecsülést szerzett.

Csendes munkában töltötte itt az időt egész 1861-ig, midőn is az első vármegyei tisztújításkor egyhangulag főügyésszé választották; ezen állását azonban csak alig félévig viselte, mert a provizorium beütesekor a tisztikarral ő is leköszönt és mint ügyvéd Zomborban telepedett le. Itt irodáját megint minél előbb virágzásra emelte és mint a közönség teljes bizalmát bíró ügyvéd, kivált a pénztézetek részéről nagy keresetségek örvendtek egész 1871-ik évi júliusig.

Ekkor ugyanis a hivatalos lapban egy oly királyi kézirat jelent meg, mely mint diplomáciai okmány is ritkítja párját és minden szólamnál hangosabban hirdeti Mártonfinak egyéni értékét. A hódolva idézett legfelsőbb kézirat ugyanis herceg Eszterházy Pált Sopron, Mártonfi Károly köz- és váltó-ügyvédet pedig Bács-Bodrogh vármegye főispánjává nevezi ki. Növelte a szokatlan magas méltóságra emelés fényét ama véletlen, hogy egy herceggel ugyanazon egy királyi kéziratban neveztetett ki főispánná az a szerény ügyvéd, aki talán mindmáig az egyetlen nem nemes származású volt főispán Magyarországon.

Uj állásában nagy és nehéz feladat várta: neki jutott osztályrészül az 1870. évi 40. t. c. alapján újjászervezett vármegyében az első tisztújítást megejteni. Bizonyára eme nagy feladathoz mért tehetségei jelölték őt ki eme méltóságra, mint oly férfit, aki akkoriban az ingtag közvé-

leménynek ez állásra minden párttekineteten kívül egyedüli bizalmi letéteményese volt.

Az 1871. évi december 28-án tartott alakuló és tisztújító közgyűlésen előadván programját, a többek közt — mint az akkori jegyzőkönyvekben olvashatni — így nyilatkozott: „E törvény az utolsó zárkövet képezi a rendi kiváltságok és az önkormányzat terére felható népképviselő között; és mivel az állami funkciókat a municipális élet tevékenységéről helyes mértékkel elkülönítve, az összeütközés, a surlódás anyagát elhárítja: így ez által az ország kormányzatának gépezetéből a zsibbasztó hatást eltávolítván, annak gyorsabb és egybevágóbb működését lehetővé teszi. Ahol az önkormányzatnak ily tág tere nyílik, ily fontos hatásköre van, ott t. bizottság nem lehet jogmegsemmisítésről panaszkodni; ott nincs ok abban fáradsunk, hogy miképpen lehessen a nemzeti kormányt az abszolutizmus, a hazaárulás vádjával sújtani; miként lehessen folytonos gyanúsítás által kezét lebilincselni; hanem a hazafiai aggodalomnak inkább oda kellene irányulni, hogy a számunkra fenhagyott széles tevékenységi kört miként lehetne célszerűen és lelkiismeretesen betölteni. Mivel fontos és nagy horderejű feladatok vannak az új megye bőlesőjébe lefektetve, és a tisztelt bizottság van hivatva azoknak megoldására: álljuk tehát körül a bőlesőt azon kegyelettel, melyet az autonomia iránt a történelem lángbetűkkel oltott kebleinkbe; ringassuk azt a hazaszeretet sugalmaival; virasszunk felette a tapasztalás égő szövetségével; gondoljuk azt a kitarító szorgalom munkabíró karjaival és legyenek önök meggyőződve uraim, hogy nem leendő okunk a multak emlékein keseregni, mivel fáradsalmaink áldást hozó ösvényt fognak törni az anyagi és szellemi jólét forrásához.“

És befejezőleg: „A. munka, szorgalom és becsületesség legyen jelszavunk; a kötelesség teljesítésének öntudata vezéreljen bennünket eslekvéseinkben, és a közügy legyen azon delectum, mely érzéseinket, hajlamainkat urálja, és legyen a cél, melynek egész odaadással szolgálni készségünk soha ne lankadjon.“

Ily elvek és irányeszmék mellett minden párttól tisztelve, kormányozta előbb a vármegyét, majd 1875-től Zombor és Baja városokat is, egész 1876. augusztusában bekövetkezett fölmentettségig. Elhez mindenféle ügyetlen és célzatos mende-mondákat fűztek a felszínen úszó politikusok; csak a tragikum igazi okát nem találták el soha. Mártonfi visszavonulását egyedül és kizárólag ama körülmény siettetette, hogy ő az 1875-iki fuzióval megbékélni nem tudott . . .

Visszalépése a magánéletbe ugyanazon a nagy lépésön történt, mellyel a méltóság poleára felhagott: ügyvédből lett főispán, főispánból lett ügyvéd. Mint az 1876-ik évi szeptember 5-én tartott közgyűlésen felolvasott s augusztus 13-án keltezett búcsúlevelében mondja:

„Nem kerestem e kitüntetést, a méltóság utáni káprázat soha, még álomban sem hatott be nagyra vágyástól ment szívem rejtekébe. Szerény és munkás körömből egészen váratlanul levék kiszólítva, és a megkínált főispáni szék elfoglalására egyedül azon tekintet birt rá, hogy a törvényhatóságnak küszöbön állott új szervezésével szemben a megyében nem akadt férfi, ki az akkori pártviszonyok között ezen kényes feladatra vállalkozott volna.“

Nem lett volna halandó ember, ha ezen, egyénilig nagy fordulat keserűség nélkül hagyta volna lelkét. De azért végső búcsúszavaiban ismét a kötelességérzet embere beszél, mondván:

„Bárha ezuttal köztem és a tekintetes megyei bizottság közt az érintkezés minden szálai megszakadnak, legyenek önök uraim meggyőződve arról, hogy anyamegyénk, mint multam legkedvesebb és legbecsebb emlékeinek oltárára, mindig odaadó gyermeki szeretettel fogok gondolni, és hogy annak közügyeit a messze távolból is érdeklődő figyelemmel kísérvén, a mennyire a legközelebbi jövő nem fog a megyei önkormányzat felett napirendre térni, leghőbb törekvésem oda leendő irányozva, hogy a tekintetes

megyei bizottság soraiban egykori napszámosi helyemet ismét visszanyerhessem.

Ezentul ugyan még névleg tagja maradt az ügyvédi kamarának, de többé nem praktizált. Csendes otthonában, néhány jó barátja körében és a társadalmi életben keresett szórakozást; a többek között elnöke volt huzamosan a Zombori Magyar Olvasókörnek.

Egyházának is hű fia volt; a bács-szerémi esperességet mint ügyész, majd 1872-től mint világi felügyelő híven szolgálta s csak 1881-ben köszönt le. Ugyanezen évben föllépett a verbázi választókerületben *ellenzéki* programmal, de Kármán Lajos ellen nem tudott többséget szerezni. Mint követjelölt még kétszer bukott meg, először Apatinban 1868-ban Deák-párti programmal, a balközépi Kürthy István ellen, másodsorban az utolsó választás alatt itt Zomborban, melyet pedig az 1884—87-iki ülészek alatt egyhangulag vett mandátum alapján képviselt. Ezen új útlepély kivánalmához képest 1884-ben Zomborból Budapestre költözött; előzőleg azonban október 30-án megesküdött Paukovits Katalinnal; különben utódokat nem hagyott hátra.

Róla, mint emberről mindenki csak tisztelettel és becsüléssel emlékezhetik meg. A társadalmi erények a legfinomabb modorral és keresetlen nyájassággal egyesültek benne. Gyönyörű tehetségeit s mély tudományát sohasem fitogtatta s amily igénytelen volt föllépésében, éppen annyi önértéssel iparkodott védelmezni a külső sorsváltozás folytán cserélt politikai álláspontját. Kivált ifjabb korában ritka készülségű szónok volt és izlésesen kimért mondatszerkezetű klasszikus alak-tökély, tömör eszmeléncolat, erőteljes, helyenkint költői képek s meggyőzősre számított fordulatok jellemezték.

Sírhánál elnémul az élők ostroma, a kajánság és mindannyian megőrizték szívünkben számos erényeinek hálás emlékeztét.

Isten nyugassza.

JULIUS CAESAR.

(Először adatott Zomborban nov. 6-án.)

Shakespeare német magyarázóinak nézete az úgynevezett római tragoediák körül nagyon eltérő. Míg Schlegel Vilmos Agost bennök az ókori Róma nyilvános életét százados sírháza szemünk előtt feltámadónak látja, addig Goethe a nagy britt római alakjában egyesegyedül angliásokat szemlél. A németek e két szélsőséget Albion fiának honfitársai szerencsésen áthidalják, azon kérdésből indulván ki fejtegetéseikben: vajjon Shakespeare közönségének mire való lett volna az a testestül-lekeltül római személtés és állapotok rajza a színpadon? Ugyan tagadhatalan, hogy Erzsébet korában Anglia műveltsége a klasszicizmus oly magas fokát érte el, hogy még a nők is beszélnék vala latinul és olvasának görög műveket; de politikai érettségük köréből hiányzik vala, ami a köztársaság és monarchia közötti eszmei különbséget tisztán szemléltesse velük; hisz a puritánok óhajai meg követelése még egy egész századdal utóbb sem találkoznak az egész nemzet helyesléseivel. De egyébként Shakespeare forrása, melyből római tragoediái tárgyait meríté, sem vala arra alkalmas, hogy a történelmi események színezetét tolja előtérbe, mint az saját hazájának multjából vett akár történelmi hiteles, akár ködös homályból hagyományilag fennmaradt regei tárgyaiban fölismerhető. Hisz Plutarch mint Hadrian császár kortára, a római köztársaság bukása után több mint egész századdal később írta életrajzait, melyekben a politikai mozzanatok a hősök nyilvános szereplését igenis megvilágítják, de nem nyújtanak alkalmat bizonyos politikai kérdések tárgyalására. Másfelől pedig alig is feltehető, hogy bármily nagy gondtal tanulmányozta és bármily lelkiismeretes hűséggel földolgozta legyen Plutarch a saját forrásműveit; — elfogulatlanul tekinthetett volna vissza a maga fényes korszakából a letűnt időkbe és kellő tárgyilagossággal szemléltette volna szellemét, állapotait. — Így tehát valamint Plutarch előadása is arra irányul, hogy a hős egyéniségének rajzát szemléltesse velünk a világtörténelem esodás bonyodalmai helyett; hisz maga mondja: „életet írök és nem történelmet; — úgy nem is tekintve korának színpadi viszonyait diszletek és jelmez nélkül — Shakespeare is csak arra vet gondot, hogy római tragoediájában a szereplőket lelki életük és külső viszonyaik esetelésében mint határozott egyéneket tüntesse föl. Erre vall azon körülmény is, hogy míg honi tárgyú tragoediájában a cselekvény kivétel nélkül azzal ér véget, hogy helyre áll ismét a rend és nyugalom, melyet megzavartak a szereplők tettei, — addig a római tragoediákban ninesen olyan expositio, mely politikailag jelentékenyebb történelmi eseményre készítene elő a hallgatót. És amit általánosságban mondhattunk a római tragoediákról, az részleteiben is vonatkozik Julius Caesarra.

A szörszállhatóság megakadt már e tragoedia címénél. Míg egyesek, Voltaire megjegyzése után azt vitatják vala, hogy hóse tulajdonképen Brutus, így tehát az egész művet is az ő nevével kellett volna elneveznie Shakespearenek, addig mások abban lelik igazolását a használt címnek, hogy Brutus halálával a caesarizmus üli diadalát, mint amely eszmének képviselője Julius Caesar. Ha jogosult volna, hogy Brutus tekintessék a tragoedia hőseinek, talán több jogigénye lehetne Cassiusnak a címszerepre; mert ha Brutus lelke foglalozik vala is azon veszélyekkel, melyek Caesar korlátlan teljhatalmából ránehezdedhetnek idővel a házára, úgy a szemünk előtt lejártszó cselekvénynek tulajdonképi megindítója mégis csak Cassius, aki még Brutusban is elhatározásra bírja, tette szerinti az aggodalmat. De nem ez, sem amaz nem viselője a címszerepre; mert a tragoediának tárgya Caesar bukása azon magas poleról, melyre fölemelte végzete, és ezen bukásának azon közvetlen következményei, miket okozati viszonyban von maga után; tehát

egyedül Caesar neve írható jogosan homlokozatára azon műnek, melyről Goethehez írott levelei egyikében már Schiller is azt mondja, hogy a cselekvény érdekessége, a szenvedélyek, az érzi élet gazdag változatossága és hatalma megadja mindazt, amit a szemlélő jogosan várhat, sőt követelhet a művésztől. Mert a főnebb mondatok után Shakespeare csak Caesar és gyilkosainak sorsa érdekelhető; hisz ha nem is vesszük számba, hogy az ő költői kedélyére mélyen hatott azon szoros kapcsolat, melyben az ember sorsa az érzékföltött titkos hatalommal áll, de arról sem szabad megfeledkeznünk, hogy saját korának irányadó befolyása lévén a költő érzelmeire és gondolataira, a földolgozásra alkalmasnak mutatkozó tárgyat is csak azon szempontból tekinthet, melyből kora nézi vala. Már pedig Erzsébet fényes korszaka nem politikai eseményt lát vala Caesar bukásában, hanem azon általános emberi sorsot szemléli benne, mely hasonló körülmények között bárkit bármikor és bárhol érhet. A jelen tragoediában Julius Caesart szemlélték ki az istenek arra, hogy beteljeik rajta e sors, így tehát ő viseli a címszerepet jogosan. És bár a III-ik felvonás első jelenetében meghal Caesar az összeesküdtek gyilkos kezétől, a drámai eseménynek csak első felét látjuk befejezettnek; mert a sorsfordulattal annak következik sora, hogy gyilkosai lakoljanak tettükért. Arra egyébiránt, hogy Shakespeare ily értelemben válassza meg e tárgyat, korának nézete mellett Plutarch azon megjegyzése is gyakorolt döntő befolyást, hogy Caesart halála után sem hagyta el azon hatalmas védőszelleme, mely életében kísérte lépteit és a gyilkosság megboszulójaként fölkeresé a tetteseket túl a tengeren is, hogy ne maradjon életben közülök egy is. Ez okból kísért Shakespearenél is Caesar szelleme, hogy Cassiust és Brutust tetteik haszontalan voltára emlékeztesse és kétségbeesésükben öngyilkosokká tegye; így tehát a drámai eseménynek halála után is mindvégig intőzője marad. De miért is kell Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

Julius Caesar tragoediájának eseménye azon eseményeket foglalja magában, melyek a lupercaliák ünnepeitől a philippii ütközetig terjedő időközött beteltek; tehát azon időpontra esik, amidőn a római köztársaság (melynek terjedelmes birtokai hosszú idő óta zsákmányai a nemesség néhány kiváltságos családjának) éveken át dúló belviszályok után a győzedelmes Caesarnak korlátlan urára ismer. A nép egyfelől még élénken emlékezik felsőbbesége letűnt uralmának boldog időire, másfelől azonban természetes hódolattal viseltetik a genialis erőhatalom vívmányai iránt; s míg túlnyomó részében e kétfős értelem hánytorgatja az alsóbb rétegeket, addig az egykor világhírű nemesség számos tagja nem barát-kozhatván meg ama gondolattal, hogy rendjük elvesztésé kiváltásait az ezekkel üzőtt visszaélés miatt, sértett hűség, esalódott haszonlesés és vetélkedő önbizalom pártot üt a szerencse kegyeltje ellen, ki magasra fölemelkedik soraikból. És az önző közpörszer e párttűzésnek a hazafiasság érényét kölcsönzi cégerül Brutus, ki bár nemes, tiszta jellemű, de az élettől elzárkózottságában éppen nem gyakorlatias és kinek jogértelme az elvont, abszolút igazság ösvényén halad. Az összeesküdtek gyilkolai alatt hull el Caesar, ki — mert győzelem-ittasságában megveti a fenyegető veszélyt — önmaga rohan fegyvereikbe. De az ő halálából nem virázkik föl a szabadság, Caesar bukása elveti a polgárháború üszkét, mely lángba borítja iszonyaival ismét a hazát; mert az a tömeg, mely üjongva fogadja eleinte a szabadság eszményét, utóbb lelkiismeretelen, ravasz demagógiának esett martalékául; és míg a köztársasági összeesküvők főbőjé a keleti tartományokat sarcolják, addig a megölt imperator ifjú örököse és vezérei azok vagyónával és életével üzérkednek, kik személyes ellenségeik valának. Brutus, ki mint az eszményi jogfogalom embere, önző politikuskok vezére, csak nagy későre látja vezetés tévedését; de bár a dolgok természetes folyamának szükségességére kerülhetlenül megfosztja minden siker reményétől, tiszta jellemű a reálisulódó szerencsétlenségben is megőrvia, s önkéntes halálával igazolja, mit tetemei fölött ellenfele, Antonius, mond:

„Ez volt a legnemesbik római
Mindnyája közt; a többi lázadó,
Amit tevének, ő kivüle, mind
Kajánságból tévők nagy Caesar ellen.
Ő tiszta szándékból és egyedül
Közjó miatt következett velök.
Széled volt élte, s úgy vegyültenek
Az elemek benne, hogy fölkelhete
A természet s világnak mondhatá:
Ez férfi volt.“

Brutus jellemét Shakespeare azon vonásokból alkotá, miket Plutarch jegyzett föl; benne fölismerhetők mindazon tulajdonok, melyek a magánélet derék, becsületes, szeretetreméltó férfiat jellegzik; de ninesen híjjával azon alapföltételeknek sem, mik a hőst, az államférfit alkotják; szerénység, lelkijóság, élénk jogérzet alkatrészei jellemének. Amidőn legelsőbbben találkoznunk vele, Brutusnak sejtelve sinesen arról, hogy a nép e nemesség tőle várja a megmentést; sőt megriád, amikor Cassius azt kívánja tőle, hogy olyasmint keressen önmagában, ami ninesen benne. És azon férfú, ki a stóicus gondolkodásmód szigorú fegyelmében növekedett, kit indulatok sohasem háborgatának a szellem és kedély esondos gyönyöreiben, gyilkos lesz; mert élénk jogérzete veszélyes szolgálatába szegődik az abstract gondolatnak, mely sohasem vonatkoztatja vívmányaira a tények helyesbítő mértékét. Jóltevője és megmentője halálát teljes lelkiingyalommal határozza el, miben nem az államférfú felfogása vezérli, hanem a psycholog latolgatás; hisz nem az egyeduralomnak a népre gyakorolt természetes hatása keltette aggodalmait, nemis annak összeférhetlensége a római államszervezet jogalapjaival, — hanem kiválóan azon befolyása, melyet az uralkodó jellemében lát;

„Mi Caesar lelke ellen támadánk fel,
S lélekben nines vér. Vajha, Cassius,
Férünk lehetne Caesar szelleméhez

S el nem tagolni Caesart! hajh de érte
Caesarnak vézteni kell.“
Mert — mint a II. felvonás kerti jelenetében előzőleg
mondá:

„A nagyság visszaél
Hatalmával, midőn azt elszakasztja
A lelkiismerettől. És valót
Ítéelve Caesarról, nem vettem észre,
Hogy szenvedély uralkodik eszre;
De köztapasztalás szerint alázat
Az ifju nagyravágyás lépeseje,
A melyhez arceal áll a felmenő;
De hátat fordít végfokára jutva
A lajtorjának, fellegekbe néz,
Megvetve, mélyen feljutott az aljas
Lépesőt. Így Caesar is tehet. Nehogy
Tehessen, előzttük őt.“

E gondolat bírja elhatározásra; Caesart jelenlegi
hatalmában Brutus úgy tekinti

„... mint a kigyótojást,
Mi ha kikél, mérges lesz, mint faja;
Azért a héjban gyilkoljuk meg őt.“

Azzal, hogy ez elhatározását tette követi, vét a jóltevő iránt tartozó háladatosság ellen, ugyan nem személyes haszonlesésből, hanem erkölcsi eszmény kedvéért; de a pozitív kötelesség összeütközéséből az erkölcsi eszményével, vagy ha úgy tetszik, az ideál és real erkölcsparancs vitájából is bűnbe keveredik a halandó ember, s a krízis borzalma éppen abban rejlik, hogy mindenképen felelősség terheli határozatát. Brutus is a főnnálló világrenddel jó ebben összeütközésbe, s felsőbbesége érzetében alárendelt és kétes külfolyások játékszere lesz. Az eladdig előítélettel ment stóicus váratlanul törődik március idusával, s a névtelen cédulából Róma szava szól hozzá. — Az összeesküvőtől irtózó férfiaságát egész nemes valójában tárják élénk azon szavai, mikkel az esküttelt visszautasítja; hisz azt véli, a becsületességgel szövötközött és nem látja, hogy midőn Antonius megöletését meggátolja, csirájában semmissíti meg az művét, melynek eszménye tulbecsületésben saját jobb meggyőződését is feláldozá. Csak későn érred annak tudatára, hogy az egyén gondolati és érzelmei ugyan függetlenek a tárgyilagosan létező erkölcsi világrendtől, de tettei nem azok. Porcia, az ő lelke jobb felének, halála, a balsejtelmek beteljesedése, táborában félreértés, kétségbeesés, érlelik ama tudatot meggyőződéssé, hogy megadással fogadja sorsát.

„Oh Caesar! most is tart hatalmad.
Lelked körüljár, s minnen belseinkre
Forájtja kardjainkat.“

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önként tárul élénk ama kérdések megfajtése.

„... Caesarnak buknia, és miért az ő halálának engesztelő áldozatául Cassiusnak meg Brutusnak is öngyilkossá lennie? Mi Caesar bűne, mit vétettek Cassius és Brutus? Mi az az örök emberi sors, mely borzasztó végzetükben betelik? — Hogy mind ezen és folyamánunként élénk tornyosuló még egyéb kérdésekre is válaszolhassunk, lássuk Julius Caesar tragoediájának meséjét s a főbb szereplők jellemét, mint amik beható szemleletéből önk

megtorlója egyedül Brutus nagylelkűségének köszöni életben maradását. De van Cassiusban legalább egy nemes tulajdon is: szeretete, mellyel Brutushoz ragaszkodik s fájdalommal részt vesz. Hogy az alig remélhető siker fölött éppen akkor esik kétségbe s dől a maga fegyverbe, amidőn véstársa győzelmet arat, némiképp megnyugtatólag hat s hajlandóvá tesz búnei megbocsátására.

Az összekövés többi tagja közül Casca az egyedüli, kit Shakespeare még jellemez, de csak néhány szembevételről vonással, hogy benne a darabosság és gondatlan könnyelműség álorcája alatt mély érzelmű és humoros rejtőgető férfiúra ismerjünk, kit erős akarata nem vezérel csupán jóra.

És végül, kiben saját kora minden jó és rossz tulajdonságaival tükröződik, Antonius-ról kell még megemlékeznünk. Benne tökéletes udvaronc valójunk, ki a hatalom verőfényében sikkerezzve nemcsak urának parancsait teljesíti híven, hanem első sorban annak legrejtettebb gondolatait tanulmányozza. Ama hírneves halotti beszédében, mely valóságos Tetemrehívás, igaz fájdalommal — mely az imádot és oly szomorú véget ért hadvezért siratja — a helyzet és ellenfele sajátosságainak ravasz számbavétele párosul, hogy emberismerete, indulatgerjesztése és hidegvérű önössége diadalt üljön a III. felvonás híres végjelentében.

Midőn ezekben a tragedia tárgyát és szereplőit főbb vonásokban megismertettük volna, s ezzel fölvetett kérdéseinkre a szükséges választ megkaptuk, nem érdektelen Julius Caesar eszméinek magyarázatát nyújt nekünk Schiller „Don Carlos”-ról írott II-ik levelének következő szavai:

„Valónak nézem, hogy létező tárgy és eszmény iránt való szeretet hatásában is más-más, mint a hogy lényegükben is különbözök; hogy a legönzetlenebb, legtisztább, legnemesb embert is erény- és szerencse-képzetéhez való lelkes ragaszkodása kísértebe ejtheti gyakran, hogy az egyénekkel éppen oly önkényűleg bánják, mint a legönzöbbs despota, mert mindkettő törekvésének tárgya bennök s nem rajtuk kívül honol, és mert amaz, kinek eslekvései köré belső eszme von korlátokat, csaknem úgy a mások szabadságába ütközik, mint emez, kinek végecélja saját énjé.” B. F.

Hírek.

Személyi hir. Főispán ur Öméltósága, tegnapi hétfőn a zentai szolgabíró vizsgálatára elutazott. Az alispán ur pedig vasárnap Budapestre utazott.

Gyászhir. Szombaton reggel Mártonfi holttestét, a temetés ügyes rendezője, Theodorovits Száva, a vasúttól a Rókus temetőbe szállította, s délutánig ott őriztette. 3 órakor megjelent a rokonság, az egész értelmiség, számos vidéki tisztelője az elhunytat s meghallgatta Korossy Emil ev. körlelkész búcsúbeszédét, mely után a koporsó sírba tétetett, koszorút tett reá a rokonságon kívül a vármegye közönsége, a „Z. és V.” szerkesztősége, Mihályi János stb. A gyászjelentés így szólt: Alulírott, özv. Mártonfi Károlyné a rokonság nevében mely fájdalommal tudatja a jó barátokkal, ismerősökkel és az érdeklődő közönséggel, hogy Mártonfi Károly Bács-Bodrogh vármegye egykori főispánja, Zombor városa volt országgyűlési képviselője és hites ügyvéd f. hó 3-án rövid szenvedés után életének 65-ik évében Budapesten elhunyt. A megboldogult földi maradványai f. hó 5-én reggeli 8 órakor érkeznek a helybeli pályaudvarra, honnan az itteni „Entreprise des pompes funébres” által a Rókus-temetőbe szállítattak. A temetési szertartás az ág. ev. egyház ritusa szerint ugyan csak szombaton f. hó 5-én d. u. 3 órakor a temető-kápolna előtti téren fog megtartatni. Zombor, 1887. november hó 4-én. Béke hamvaira! Jeszenszky Dezső.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter Demetrovits Emil zombori kir. törvényszéki díjnokot ugyanoda inokká nevezte ki.

Ügyvédi kamara. A szabadkai ügyvédi kamara részéről közhírré tették, hogy dr. Borsoszy Milan ügyvédi ügyvéd, valamint Graeber Lajos apatini ügyvéd, a kamara lajstromába felvétettek, továbbá hogy Zombory László ez idő szerint ügyvédi ügyvéd a temesvári ügyvédi kamarának 1887. évi április hó 28-án 253. és a m. kir. kúriának 1887. évi október hó elsején 478. fegy. sz. a hozott ítéletei alapján az ügyvédség gyakorlatától egy havi időtartamra felfüggesztetett.

Városi rendkívüli közgyűlést tartott november hó 5-én Zombor sz. kir. város törvényhatósága. A közgyűlés tárgyai következők voltak: 1. Polgármesteri előterjesztés a laktanya és a csapatkórház építéséhez szükséges telkek megvétele tárgyában. A jövő közgyűlésre halasztott. 2. Dr. Spitzer Mór kérvénye a karavukovai pusztán fekvő 1 hold 450 □ öl városi földnek örök áron leendő eladása iránt. Ez az ügy is a jövő közgyűlésre halasztott el. 3. Lallosevits Miklós városi iradatviszt kérvénye fizetési előleg megadása iránt. Megadatik.

Pápai jubileum. A bácsi alesperesi kerületben, mint nagyságos Osztermayer József címzetes kano-nok ur értesíteni sziveskedett, a fenti célra összesen 311 f. 76 kr folyt be, és pedig Bácsban 54 f. 4 kr, Baesjafán 9 f. 69 kr, Hódásághon 112 f. 39 kr, Karavukován 52 f. 70 kr, Déronyán 27 f. 34 kr, Noszovellón 30 f. 30 kr, Plávnán 17 f. 10 kr, Vajszkán 8 f. 50 kr. — Veprovácson, ft. Krappenheim József ur szives értesítése szerint, 49 f. 90 kr össze. Az eddigi kimutatás főösszege Bács megye 15 községéből 1240 f. 6 kr és 3 darab arany. — Kérem a többi fel. lelkész urat, sziveskedjenek az ezen ügyre vonatkozó adatokat alulírottal közölni, hogy a megyei kimutatás lehetőleg teljes legyen. Zombor 1887. nov. 6-án. Dr. Margalits Ede, a központi bizottság titkára.

Érdekes gyűlés. A zombori jótékony magyar nőegylet e hó 6-án érdekes választmányi ülést tartott. Három szegény családnak téli futó 5—5 forintot utalványozott, két szegény családot temetkezési segélyben részesített. A szegény gyermekek felruházására ez évben is a város háza nagytermében karácsonfa ünnepélyt fog rendezni. Eddig öt évben több mint 500 szegény gyermek lett felruházva az egylet által, csak a múlt évben is 102 gyermek; ezen évben az egylet kevesebb lesz kénytelen szorítani, ha a t. közönség áldozatkészsége ezen ügyön nem lendít, mert eddig ezen emberbaráti nemes célra az egylet csak 300 f. 37 krral rendelkezik. A helybeli takarékpénztár az ezévi karácsonfára

március 7-én 180 f. 30 krt volt kegyes tekintetes Barthal József igazgató ur úján az egyletnek rendelkezésére bocsátani, ez összeg 8 1/2 havi kamatja 6 f. 37 k; az egylet e célra 1000 forintot szavazott meg; a tavali karácsonfa-ünnepélyből az idei javára fennmaradt 9 f. 30 k Beke-Enyedi Irma egyleti tag, mint első adakozó e célra 5 forintot volt szives adományozni. Az egylet elnöke, Esztergamy Borbála urnő, ez uton tisztelettel felhívja mindazon nemesszívú emberbarátokat, kik e valóban nemes célra adakozni hajlandók, hogy kegyes adományait hozzá melőbb elküldeni sziveskedjenek. Az egylet maga e célra ezen évben gyűjtőveket nem bocsát ki, de hallomás szerint némely jobb családok gyermekei szegény iskolatársaik felruházására javára saját körükben gyűjteni fognak. Az egylet minden bármilyen csekély adományt, legyen az akár csak 10 kr is, nagy köszö-nettel fogad. — A nőegylet elnökének előterjesztésére azt határozta egyhangulag, hogy a róm. kath. iskola-székhöz és egyházközséghez azon irásbeli kérvényt fogja intézni, hogy tekintettel azon több mint 8000 forintos áldozatra, melyet a nőegylet az óvoda létesítésére hozott, az iskolaszék által felmutatott szegénységi bizonyítvány alapján, legalább 25 szegény gyermek díjlanul vétessék be az óvodába. Az egylet a maga részére semmit, még az ajánlási jogot sem kívánja, hanem csak azt óhajlja, hogy mint a szegények hivatott gyámoltója, ez uton is alapítványával a szegénységen lehetőleg segítsen. Igaz, hogy a napszamosoknak inkább menház kell gyermekeik számára, mint óvoda, de van Zomborban sok szegény iparos is, ki otthon foglalkozva, nagy könnyebbégsben részesül, ha gyermekét díjlanul óvodába is küldheti. — Végül az egylet elhatározta, hogy az ezen évben egy is sok oldalról igénybe vett közönséget kimérendő, theatestélyeket nem rendez, hanem a farsangban egy bált fog adni, és a szini idény leteltével jótékonyjeljaira vagy hangversenyt vagy színelőadást fog rendezni. A választmányi ülés igen látogatott volt, majdnem minden tag jelen volt. Az ülés jegyzőkönyvi kifejezést adott részvételenk buzgó választmányi tagja, Birválszky-Zákó Maja elhunytá felett. A választmányi elköltözés folytán egy másik igen buzgó tagját, Vértési Károlyné született Reitter Aranka urnőt is elvesztette. Dr. Margalits Ede, egyleti titkár.

Szabadka városa 720 f. 30 krt fizetéssel november 25-ig számvizsgálatot keres.

Tolvajlás. Adán Tóth József szállási lakostól ismeretlen tettesek a napokban 50—60 f. 30 krt érő ágyneműt tolvajoltak el.

Deszpot-Szent-Ivánon Panin Tima nevű szerb egy koresmában mulató társát 3 késszúrással megölte s a hullának fejét fejszével szétvágta. A tettest a petrováci csendőrök Ujvidékre kísérték.

Hírdetmény. Zombor szabad királyi város tanácsa részéről közlirre tétetik, hogy a nyugdíj bizottmányoknak a városi tiszt-, segéd-, kezelő- és szolgaszemélyzet nyugdíjigényeinek megállapítása tárgyában felvett jegyzőkönyv folyó évi november hó 4-től november hó 19-ig bezárólag a városi főjegyzői hivatalban közszemlére kitétetett. Netáni észrevételek avagy kifogások folyó évi november hó 19-ik napjáig a városi tanácsnál beadhatók. Kelt Zomborban, 1887. évi november 4-én. Polgármester ur hivatalosan távol: Falcione Nándor tanácsnok.

Árverés. Szelák Taca sztanisicsi lakos 3860 f. 30 krt b. ingatl. 1888. jan. 19. Zombor.

Zarandokolás. A pápai jubileum alkalmából tartandó római zarandokolásban az eddigi jelentések szerint meggyenkől a lelkészek közül részt vesznek: Matos János, szenttamási; Válics János, madarasi plébános; Vidákovic Miklós, tovarisovai lelkész és Szász Ernő, bikityi káplán.

A szabadkai rendőrség nem a legbarátságosabb magaviseletet tanúsítja az ott működő Thalia-színház szövetkezetével szemben. Mindszentek napján ugyanis megtiltotta a társulatnak a „Molnár és gyermeke” színmű előadását, mert a főkapitány véleménye szerint ama napon a közönség otthon szokott imádkozni, nem pedig színházba járni. Nemesak a színtársulatot, de a városi intelligenciát is meglepte ez a rendelet, mivel mindszentek napján eddig mindig és mindenütt megengedték ama szentimentális színműnek előadását. Mint a M. Hirdetést, ez az eset a városi közgyűlésen interpelláció tárgyát fogja képezni, mivel a társulattal kötött szerződésben mindszentek napja nincs színtároglyanant megjelölve és a színtügyi bizottság, mint a társulat működésének ellenőrzője, a benyújtott műsor ellen nem tett észrevételt.

Névváltoztatás. Epstein Lajos szigorló orvos, bajai lakos, vezetéknevét „Boer”-ra változtatta.

Installáció lesz e hó 9-én Gákován, Schröder György, az új lelkész tartja.

Lakásváltoztatás. Dr. Sági Samu, központi járásorvos a Rónai Ede-féle (volt Sauerborn) gyógytár feletti lakásba költözött.

Zeneestélyeket ad a színházi zenekar, hétfőnként este 8 órakor a Csitaonica alatti vendéglőben.

Halálozás. Szabadkán Weitzenfeld Armin joghallgató hosszas betegeskedés után a napokban elhunyt.

Egy hős Amazon Szt.-Tamás. Bugárszki Gábor szt.-tamási szállási lakos azon rögeszmében szenvedett, hogy öt boszorkányok nyargalják. M. hó végén is bősziulten rohant nagynénjéhez, egy 75 éves öreg asszonyhoz, kit késsel megszurkált és a földön 4—500 lépésnyire meghurcolt. Azután kezében késsel és revolverrel másik szomszédjához, Sztanisits Istvánhoz rohant, kit szállása udvarán talált. Amint hozzá közeledett, a késsel feléje szúr, azonban Sztanisits visszahúzódott, felkapott egy darab fát, mellyel csapást intézett megtámadójára, mellyel a támadó szurását annyiból elhárította, hogy ez a késsel mellényét és kabátját hasította fel. Ezt az ablakon keresztül látta Sztanisits neje és ijedten rohant ki a lakóházból, kezében revolvert hozva. Bugárszki az előfutó asszony ellen fordult a kezében levő késsel; a nő kissé visszahúzódott s a revolver megtámadójára irányozva, talán inkább ijedtől mint szándékosan elcsúszott. A golyó Bugárszki mellén keresztül furódott, ki most életveszélyben forog a nőt a csendőrök cseszemő-jével együtt beszállították az ó-becsei járásbíróshoz, mely a vizsgálatot azonnal megindította, s Hoffmann al-bíróval a szállások közt találkozott e sorok írója. Az erélyeről és igazságos buzgalomról ismert albiró kétség-kívül a helyszínen iparkodik beszerezni az adatokat, melyekből a tényállás világosan megállapítható legyen.

Oktoberi állambevételek. Hir szerint folyó évi október hóban két millió forinttal több folyt be az állampénztárakba, mint a múlt év megfelelő hónapjában. A folyó év III. negyedének bevételi eredményei szintén kedvezők.

Színház.

Csütörtökön, november hó 3-án „Mikádó” bohózatot operette adatott. Az előadás, minthogy ez operett másodikban került színre, az elsónél korrektebb és összességében volt. Mihálka a címszerepben néhány új kuplettel lepte meg a szépszámú közönséget.

Szombaton és vasárnap Shakespeare tragédiája, „Julius Caesar” adatott. Sokan az igazgató ez eljárását, hogy t. i. ugyanazon darabot kétszer egymásután adatta elő, nem helyeselték. Annak igazolására, hogy egyáltalában kétszer adatott elő, azt hiszem még a színterhozatnál felmerült tetemes költségre sem kell utalnom, mert egy Shakespeare darab mindég megérdemli, hogy még Zomborban is legalább kétszer adassék elő. Hogy pedig egymásután adatott, arra az igazgatónak igen méltánylandó okai voltak. Egy társulattal, a melyik alig egy-két hete működik együtt, nem kis dolog egy Julius Caesart beverkliztetni; már most azon óriási munka mellett, mellyel a betanítás és rendezés járt, ne legyen megengedve, hogy legalább két estén szedje az igazgató a nagy fáradság gyér gyümölcsét? Ha néhány hétig pihentetné a darabot, a betanítást kezdetné elől. Hogy a nagy többség is ilyen formán gondolkodott és a kétszeri előadást e darabnak nem tartotta megrovandónak, bebizonyította az által, hogy második előadásán a bérlőközönségen kívül is csaknem oly szép számmal volt jelen, mint az első.

Az előadás egészben véve gondos és szorgalmas rendezésről tett tanúságot, minden úgy ment, mint a karikacsapás. A jelmezek, s általában a kiállítás nálunk szokatlan fényű volt, nemkülönben a díszletek, csak az egyetlen „forum romanum” díszletre van valami megjegyzésünk; ennek ugyanis perspektívája nem egészen jó, a tér kicsiny s aránytalan, a hátsó díszletet távolabb látszóknak kellett volna festeni s általában az eredeti minta távlatát hübben kellett volna visszaadni.

A szereplők, ámbár mindannyian dícséretes buzgalmat fejtettek ki, de a legtöbbnek képességet meghaladta az elvállalt szerep. Sió, mint Caesar kissé darabos volt, egészen csupán megöletési jelenete sikerült, itt megvolt játékában a kívánt erő és plasztika. Kóvi (Cajus Cassius) kellemetlen zsargonjával és hadaró beszédével elrontotta azt, amit különben elég szép játékaival és organumával produkált. Dombay nagy és nehéz szerepében oly kevéssé színezett, hogy nem tudta magát oda küzdeni, ami őt szerep után e darabban megillette volna, sokszor csaknem álmosan szavalt. Rakodeczaynál, aki különben már a színterhozatnál és rendezésnél kivívta magának az országnérszt, csak az a bizonyos „tenyérnyi” hiányzott; különösen Caesar felett tartott beszédjét nagy hatással szavaltta, e jelenete után ki is hívták háromszor. — A nők a római toletásban nagyon jól néztek ki, különösen Szentessy Ilon és Dombayné. — A „mób” összetanult mozgása és zajongása mindig sikerült.

A színlapra ki lehetne írni: Ma és mindennap adatik „Celzius és Reamur, vagy a színházi kályhafűtő túlbuzgósága” s e darab valóban oly sikerrel adatik mindennap, hogy szinte izzad belé a publikum. Látszik, hogy potya fűtő járja! Csak már egyszer potya holdvilágot is kapna szegény direktor, hogy ne kellene drága pénzen venni azt a gázolint, amelyik olyan pompásan ég, kivált a nagy csillárban, hogy bátran lehetne éppen oly sikerrel határos tüztöltőszernek használni, mint némely m. kir. trafik-szúvart tűzmentes vasfüggönynek.

Műsorozat e hétre: Ma kedden, november 8-án egy újdonság kerül színre Feuillet-től, a híres „Chamilla” szenzációs dráma, a címszerepben Rakodeczayval. A darab egy megbotlott férfiú küzdelmét s megtisztuló győzelmét tárgyalja. Valóságos „Denise” férfiküzdésben, mert ritka alkalom, hogy férfiú rehabilitáltnak a drámaírók. Szerdán „Vén bakancsos” Csütörtökön először „Virágakadás”, vigjáték; „Fortunio dala”, operette. Szombaton „Mikádó.”

Bérelt **VÁROSI SZÍNHÁZ.** 18. szám.

Zombor, 1887. évi november hó 8-án kedden

CHAMILLAC.

Társadalmi színmű 5 felvonásban. Irta: Feuillet Octav.

Fordította: Fáy I. Béla. (Rendező: Rakodeczay.)

SZEMÉLYZET:			
Chamillac	—	—	Rakodeczay.
La Bartherie, tábornok	—	—	Andrássy.
Jeanne leánya, özvegy Tryasné	—	—	Angyal Ilus.
Maurice, dragonyos hadnagy, fia.	—	—	Sió.
La Bartherie, képviselő	—	—	Felhérvári.
Clotild, neje	—	—	Szentessy Ilon.
D'illiers Róbert, törzskari tiszt	—	—	Kóvi.
Hugonnet, festő	—	—	Mihálka.
Ledieu Sophie	—	—	Dombayné.
Vadres, grófné	—	—	Láng Ilon.
Alipers, báróné	—	—	Szállósy Hermin.
Carville, titkár	—	—	Palotay.
Chanteloup, kertész	—	—	Juhász.
Gaillard, munkás	—	—	Mozey.
Godemer Eliz, fiatal mosónő	—	—	Gáti Gizella.
Julien, Hugonnet inasa	—	—	Keeskeméti.
Theodore, Chamillac inasa	—	—	Falvi.
Inas La Bartherienél	—	—	Báthory.

Történet: Parisban.
Kezdeté 7, vége 10 óra előtt.

Naptár. November.

Havi és heti nap	Katolikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
8 Kedd	Gottfried	Gottfried	27 Nestor
9 Szer.	Tivadar	Tódor	28 Terent.
10 Csüt.	Av. András	Probus	29 Anastasia
11 Pént.	Márton pk.	Márton	30 Zenobius

Felelős szerkesztő: Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.
Lapkiadó: BITTERMANN NÁNDOR.

NYILTTÉR. *)

Végválasz

Eichinger, Paul, Kukula viszonzválaszára.

Végválaszom rövidebb. De ezt sem teszem, ha Eichinger, Paul és Kukula urak hamis viszonzválaszokkal arra nem kényszerítenek.

Csak a következőket említem föl: a) hogy a kaszinó-egyletből önkénytelen irásbeli lemondás folytán léptem ki; b) hogy a tűzoltó-egylet pártoló tagságából engem érintő 2 frt sem fogadtatik el — az légből kapott állítás — mert én azt már tényleg lefizettem; és c) hogy én valakit valaha életveszélyesen fenyegettem volna — hazugság.

Egyébként a főtű. Főszentszék és a főegyház-megyei Főtanfelügyelőség — hol ügyünk elbírálás végett fekszik, — majd megmondja az igazat.

Eddigi eljárásomra pedig főmagaságú Főpáztornom legmagasabb helyeslését szerencsés vagyok birmi. Erről a nagybecsű levelet kezeim közt őrözöm.

Bács, 1887. november hó 2-án.

Pennavin Alajos,
bácsi kántor-tanító.

Nyilatkozat.

A „Bácska“ f. évi október 7-én kelt számának nyilatkozatára, valamint ugyanott október 18-án megjelent válasza vonatkozólag alulírottak, a ker. kath. egyház tagjai és kath. iskolák tanítói oda nyilatkozunk, hogy elvileg kárhözhatjuk a párbajozást, helyeseltük Pennavin Alajos bácsi kántor-tanítónak eljárását, választát tudomásul vesszük s üdvözöljük őt, hogy a párbajt visszatartotta.

Kelt Bácsban, 1887. október 28-án.

Kanyó Odon,
r. k. tanító.

Stalter Sándor,
r. k. tanító.

Kratsék Endre,
r. k. tanító.

Bertics Flóris,
r. k. tanító.

Még egy szó a bácsi „párbajhoz“!

Bár meg vagyunk győződve, hogy a közönség ez ügyet ép úgy meguntta, mint mi magunk, de miután hallomásunk szerint az egyházi körökben, egy a tanhatóságoknál az ügyet helytelenül és egyik érdekelt félre vesélyesen fogják fel és értelmezik, szükségesnek tartjuk kinyilvánítani, hogy Eichinger Adam tanító ur a párbaj-ügybe egyáltalán nem is avatkozott, mert az ő működésének körén belül és idejében arról még csak szó sem volt. — Párbaj ez ügyben csak a legelkerülhetlenebb esetben volt tervbe véve és arra Pennavint nem Eichinger, hanem Marjanovics Alajos ur Paul László urral egyetemben hívta volna ki, — míg Eichinger ép a sértett felekhez álló egyforma kollegiális viszonyából kifolyólag csak a kibékítésre szorított és a párbajt megelőzőleg csak is erre kértett fel. Ez ügyben különben felvilágosítással az akkor feltett kérdések produkálásával is annak idején, ha vagy az egyházi vagy a tanhatóság vizsgálatot tartani lesz szives — szolgálni fogunk.

Hogy pedig utolsó cikkünk, vagyis viszonzválaszunkban recitált nézetünkkel collusióba senki se jöhessen, kimondjuk, hogy azon kitélt, mellyel a becsület-ügyek elbírálására egy a polgári, mint egyházi törvényeket illetékteleneknek mondtuk ki, — csakis a „lovagiaság fogalmait szerint való becsület elintézését“ értettük — a mi különben, midőn a közvéleményről van szó — nagyon is természetes.

Bizunk tehát a tisztelendő egyházi hatóságokban, hogy az igazságtól eltérőleg az illetékesek meghallgatása nélkül — egy ártatlan embert — ha az esetleg román k. tanító is — elítélni nem fog.

Bács 1887. november hó 2-án.

Kukula Antal,
Marianovics Alajos,
Paul László.

Alulírott, a minap Zomborban Staab B. óras urat kíméletlenül megsértettem, „szédelgő és tolvaj“ szavakkal illetvén.

Miután az általam említett tényre nézve a személyazonosságát fel nem ismertem, elismerem hibámat, melyet ezenem ünnepélyesen visszavonok, és tőle becsánatot kérek.

Szóna, 1887. november 4-én.

Somody Pál,
végrehajtó.

*) Az e rovatban közöltéket nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíró 2647. számú végzése által a bresztováci takarékpénztár végrehajtó javára Lázits Lázár és társai ó-sztopári lakosok ellen 190 frt tőke, ennek 1887. évi május hó 4-ik napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 51 frt 3 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 480 frtra becsült 7 ló és 3 kocsiból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 2647/1887. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Ó-Sztopár községében leendő eszközésére 1887. évi november hó 15-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban, 1887. évi november hó 2-án.

Oláh János,
kir. bir. végrehajtó.

6351. sz.

Pályázati felhívás.

A folyó évi december hó folyamán megtartandó községi tisztújítások alkalmával a folyó évi 6. számú megyei szabályrendelet 34. §-a második bekezdése értelmében választás útján betöltendő és egyéb üresedésben lévő alantabb jelzett állomásokra pályázatot nyitok, s felhívom a pályázni szándékozókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket 1887. évi december hó 1-ig nálam nyújtsák be.

Választás útján fog betölteni:

1. Bács községben egy irnoki állás 300 frt és egy végrehajtói állás 300 frt évi fizetéssel.

2. Bácsujfalu községben egy irnoki állás 300 frt és egy végrehajtói állás 300 frt évi fizetéssel.

3. Déronya községben egy irnoki állás 300 frt évi fizetéssel. Ha a végrehajtói teendőket végzi, ezért külön 100 frt díjazás. Egy szülész állás 86 frt évi fizetéssel s minden szülési esetben 40 kr látogatási díjjal.

4. Hódságh községben egy irnoki állás 360 frt évi fizetéssel.

5. Filipova községben egy irnoki állás 300 frt évi fizetéssel.

6. Karavukova községben egy segédjegyzői állás 400 frt évi fizetéssel, egy végrehajtói állás 360 frt évi fizetéssel és egy szülész állás 100 frt évi fizetéssel.

7. Lality községben egy irnoki állás 400 frt évi fizetéssel és egy végrehajtói állás 300 frt évi fizetéssel.

8. Parabuty községben egy irnoki állás 300 frt évi fizetéssel.

9. Pivnica községben egy segédjegyzői állás 400 frt évi fizetéssel s egy irnoki állás 300 frt évi fizetéssel.

10. Rác-Militics községben egy irnoki állás 300 frt évi fizetéssel.

11. Vajszka-Bogyáni körjegyzőségben egy irnoki állás 480 frt évi fizetéssel s egy végrehajtói állás 360 frt évi fizetéssel.

Folyamodók tartoznak igazolni, hogy a fent hivatkozott szabályrendelet 9. §-ában előírt minősítéssel bírnak, esetleg az irnoki állásért folyamodók igazolni tartoznak, hogy jelenleg mint községi irnokok alkalmazásban állanak.

Hódságh, 1887. október hó 26-án.

Vissy József,
főszolgabíró.

3-3

408. sz.
1887.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíró 3274. számú végzése által Ó-Sztopár községe végrehajtó javára Trinyakov Jovan ó-sztopári lakos ellen 115 frt tőke, ennek 1885. évi október hó 1-ik napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 38 frt 33 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 360 frtra becsült 60 métermázsas buzából álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3507/1887. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Ó-Sztopár községében leendő eszközésére 1887. évi november hó 19-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban 1887. évi november hó 2-án.

Oláh János,
kir. bir. kiküldött.

5886. szám.

kig. 1887.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásába kebelezett Sztanisics községben két, évi 400 frttal javadalmazott irnoki állás van üresedésben, melyre ezennel pályázat nyitattik.

Felhívom a pályázni óhajtok, hogy kérvényüket Bács-Bodrogh vármegye által alkotott szabályrendeletük 9. és 11. §-ai értelmében szereljék fel és azt folyó évi november hó 30-áig bezárólag, alulírott szolgabíróságnál benyújtsák.

Zombor, 1887. november 4-én.

Poppovics Dusan,
főszolgabíró.

3-1

Zombor, 1887. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Hirdetmény.

A jankováci uradalomhoz tartozó Terézalmi majorban 800 ürméter kemény hasábfal (akác) és 1000 ürméter lágy hasábfal szabad kézből eladó.

Terézhalom a kisszállási vasuti állomáshoz 1 1/2 órányira fekszik. Venni szándékozókknak készségesen szolgál bővebb felvilágosítással, valamint a fa megtekintése céljából, előleges bejelentés esetén, kocsival is, alulírott Kisszálláson.

Weismähr Mihály

3-1

jószágfelügyelő.

A takarékos háziasszonyok szives figyelmébe!

Legfinomabb O liszt,

valamint egyéb lisztnek és

legjobb házikenyer

igen olcsó árszámítás mellett kapható

Schwartz Mór

lisztkereskedésében Zomborban,

3-1

a városház épületben, a könyvnyomda mellett.

458. szám.

1887.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az apatini tek. kir. járásbíró 1402. számú végzése által Bresztováci takarékpénztár végrehajtó javára, Leinvéber András bresztováci lakos ellen 380 frt tőke, ennek 1887. évi március hó 6-ik napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 67 frt 88 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 510 frtra becsült, 4 ló, 2 koca, bátor és egyéb háziesszokókból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 1402/1887. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Bresztováci községében leendő eszközésére 1887. évi november hó 14-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Apatinban, 1887. évi november hó 2-án.

Oláh János,
kir. bírósági végrehajtó.

4814. szám.

kig. 1887.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye Ó-Verbász községében az aljegyzői állás üresedésbe jövén, ennek törvényes betöltésére 1887. évi november hó 28-ik napjának délelőtti 9 óráját Ó-Verbász községéhez oly hozzáadással tűzöm ki, hogy a képesítettségre nézve az 1883. évi I. t. c. 6-ik szakasza szolgálat zsinormértékű, melynek kimutatására és illetve a kellően felszerelt pályázati kérvényeknek alulírottához leendő beadására 1887. évi november hó 20-ik napját jelölöm meg, melyen túl érkező pályázati kérvények hivatalból visszautasítottatni fognak. A javadalmazás oszt. ért. 400 forint fizetésből áll.

Kulán, 1887. november hó 2-án.

Schick Mátyás,
főszolgabíró.

3-1

Üzlethelyiség változtatás.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

BUTOR-RAKTÁROM

és

KÁRPITOS MŰHELYEM

folyó évi november hó 1-től a főutcán Falcione-féle házba, a zombori takarékpénztárral szemben, helyeztem át.

Szives pártfogásért esd

mély tisztelettel

ADLER A.

kárpitos és díszítő.

3-2